

7.

OTAJSTVO CRKVE

Crkva (grč. *ekklesía*), označava okupljanje izabranog naroda pred Bogom, zbor naroda na Sinaju, gdje je Izrael od Boga ustanovljen kao njegov sveti narod. Zajednica onih koji su povjerovali u Krista, novi Božji narod, sazvan od svih naroda, iz svih krajeva zemlje.

Od izraza *Kyriakè* (grč. *Kyriakós* – Gospodnji, Gospodinov) izvedeni su *Church* (engl.), *Kirche* (njem.) i sveslavenska riječ *Crkva*, a znače *Gospodinja*, ona koja pripada *Gospodinu*.

U kršćanskom govoru riječ *Crkva* označava zajednicu koja slavi euharistiju.

Tom se riječu također naziva mjesna zajednica (biskupija) i sveopća zajednica vjernika (Katolička crkva).

crkva (pisana malim početnim slovom), zdanje, zgrada u kojoj se sastaju kršćani.

Vječni Otac, odlukom svoje mudrosti i dobrote, stvorio je sav svijet, a ljude učinio dionicima svoga božanskog života. Stvoriteljev spasenjski naum postupno je ostvaren u povijesti ljudskoga roda. I danas »novi Božji narod«, tj. Crkva, živi od spasenja koje se dogodilo i uvijek se iznova događa po Kristu i s Kristom, u Duhu Svetom, koji je izliven u srcima ljudi.

Isus je ustanovio Crkvu

Isus Krist je **otkupitelj čovjeka**. On je jedini i pravi posrednik između Boga i ljudi. Propovijedajući kraljevstvo Božje, koje je u Pismima od vjekova obećano, Isus je osnovao Crkvu, koja služi ostvarenju Božjega kraljevstva. To se kraljevstvo Božje događa već »sada« i »ovdje« a teži prema punini koja će se ostvariti tek u vječnosti. U tom vidu Crkva je klika i početak Kraljevstva. Ona je zajednica Kristovih učenika koja se

proteže između Kristova prvog i drugog dolaska, kad će se Božje kraljevstvo ostvariti u punini, a Crkva će u nebeskoj slavi biti potpuno sjedinjena sa svojim Kraljem.

Događaj Pedesetnice

Na blagdan Pedesetnice, pedeseti dan nakon Isusova uskrsnuća, dok su apostoli molili zajedno s Marijom i drugim ženama, zbio se značajan **povijesni događaj**.

»Kad je, napokon, došao dan Pedesetnice, svi su bili zajedno na istome mjestu. I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digne silan vjetar. Ispuni svu kuću u kojoj su bili. I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici, te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti«.

Dj 2,1-4

Duh Sveti došao je u svojoj moći i snazi. Očitovao se u elementima koji u Bibliji označuju Božju prisutnost. Ti su elementi **oganj** i **vjetar**. **Oganj** označuje svjetlo i jasnoću kojom su apostoli razumjeli nauk Isusa Krista i njegovu zapovijed da svemu svijetu naviještaju silna Božja djela. Oganj Duha Svetoga je **ljubav** koja sve prožima, pročišćuje, oživljava i nadahnjuje. Različiti **drugi** jezici označuju rađanje potpuno nove zajednice koja obuhvaća sve jezike, tradicije, kulture i rase. Element koji to označuje je silan **vjetar**, a izražava novu **snagu** kojom se božanska ljubav izliva na apostole. On poput snažna vjetra odnosi strah tako da je, dotad prestrašena zajednica apostola, postala skup odvažnih svjedoka koji izlaze pred mnoštvo i počinju radosno naviještati i širiti riječ Božju. Prvi među njima, Petar, javno i hrabro svjedoči:

»Izraelci, čujte ove riječi: Isusa Nazarećanina, čovjeka kojega Bog pred vama potvrdi silnim djelima, čudesima i znamenjima koja, kao što znate, po njemu učini među vama – njega, predana po odlučenu naumu i promislu Božjem, po rukama bezakonika razapeste i pogubiste. Ali Bog ga uskrisi oslobodivši ga grozote smrti jer ne bijaše moguće da ona njime ovlada. (...) Toga Isusa uskrisi Bog! Svi smo mi tomu svjedoci. Desnicom dakle Božjom uzvišen, primio je od Oca Obecanje, Duha Svetoga, i izlio ga kako i sami gledate i slušate«.

Dj 2,22-24. 32-33

Evandelist Luka govori o okupljanju mnoštva »iz svakoga naroda pod nebom« (Dj 2,5). Pisac donosi popis naroda koji su tom prigodom došli u Jeruzalem iz raznih krajeva židovske dijaspore. Hodočasničko mnoštvo naroda vrlo dobro je razumjelo što su govorili Isusovi učenici, jer kažu: »našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja.« (Dj 2,11). Ta činje-

Pedesetnica (grč. *Pentekostes*, *pentekostós* – pedeseti), u SZ to je u početku bio blagdan žetve, dan radosti i zahvale: Bogu su se prinosili prvi plodovi svega što je zemlja rodila. Bila je to poljodjelska svečanost.

Pridružuje joj se spomen na Savez sklopljen na Sinaju između Boga i njegova naroda te darivanje ploča Zakona. Kršćani pedeseti dan poslije Uskrsa slave blagdan Duha Svetoga i očitovanje općeg poslanja Crkve.

»Bez Duha Svetoga, Bog je daleko, Krist ostaje u prošlosti, evanđelje je mrtvo slovo, Crkva je samo organizacija, kršćansko življenje ropski mentalitet.«

Ignacije od Latikona

»Naša je sposobnost shvaćanja ograničena, pa je stoga poslanje Duha Svetoga u tomu da Crkvu uvijek nanovo, iz naraštaja u naraštaj, uvodi u veličinu Kristova otajstva.«

Benedikt XVI.

»Vjerujem u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu.«

Iz Nicejsko-carigradskog
Vjerovanja

Duh Sveti
(bazilika sv. Petra, Vatikan)

Marko I. Rupnik, *Silazak Duha Svetoga*

nica jasno očituje smisao ove čudesne pojave: **svi narodi i puci trebaju upoznati i slaviti Gospodina**, neovisno o njihovim jezicima.

Duh Sveti omogućio je da Isusovi sljedbenici razumljivo naviještaju Božju poruku. Tako su govorili o Božjim divotama da su ljudi različitih kultura razumjeli što im on nudi u Kristu, Spasitelju svih ljudi. Duh je u srcima slušatelja pripravljao plodno tlo za posijanu Božju riječ. Po Duhu u srca ljudi ulazi sasvim nova i stvarna snaga koja izmiče svakoj naravnoj društvenoj i političkoj analizi, koja ih pokreće na prihvaćanje, svjedočenje i javno ispovijedanje vjere.

Od tada Duh – obećani Branitelj – vodi Crkvu na njezinu povijesnom putu »da u svijetu djelo njegovo dovrši i izvrši svako posvećenje«. Vjer- na tom poslanju Crkva, već više od dva tisućljeća, proglašava radosnu vijest o Božjoj spasenjskoj prisutnosti među ljudima i o njegovoj milo- srdnoj ljubavi, koja se u potpunosti očitovala u Isusu Kristu.

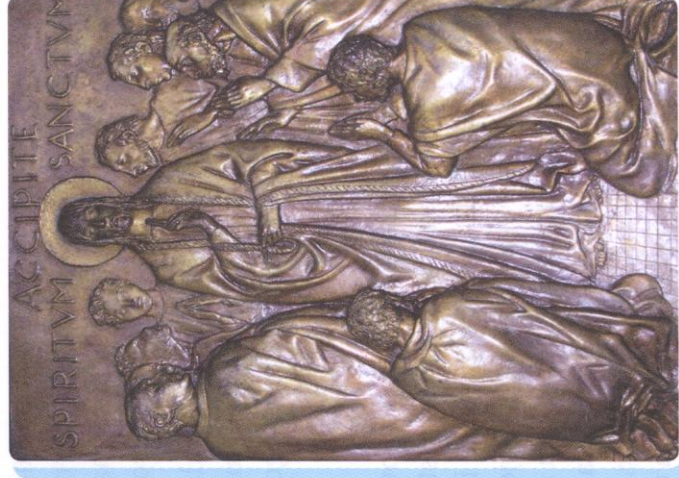
Dolazak Duha Svetoga na dan Pedesetnice jedinstven je događaj širokih razmjera kojim započinje novo razdoblje čovječanstva. To je vrijeme Duha Svetoga, vrijeme koje Crkva živi između povijesnog događaja Kristova uzašašća i njegova ponovnog dolaska u slavi.

Crkva – zajednica spasenja

Kada je Crkva ustanovljena? Zsigurno možemo reći da je ustanovlje- nje Crkve započelo onda kad je nekolicina galilejskih ribara susrela Isusa. To je bio susret u kojem su oni dopustili da ih Isus osvoji svojim pogledom i pozivom: »Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima ljudi!« (Mt 4,19).

Od prvog trenutka svoga javnoga djelovanja, Isus nastoji okupiti novi Božji narod. Iako je njegovo **propovijedanje** uvijek **poziv na osobno obraćenje**, njegov je trajni cilj zapravo ustanovljenje Božjega naroda što ga je došao okupiti i spasiti. Vidljiv znak Isusove nakane o okupljanju zajednice saveza, kako bi u njoj objavio ispunjenje obećanja datih ocima, **ustanovljenje je Dvanaestorice**: » Uzide na goru i pozove koje sam htjede. I dođoše k njemu. I ustanovi Dvanaesticu da budu s njime i da ih šalje propovijedati s vlašću da izgone đavle. Ustanovi dakle Dvanaesticu....« (Mk 3,13-16).

Isus izabire Dvanaesticu kako bi zajedno s njime bili svjedoci i **navjestitelji dolaska kraljevstva Božjega**. Njih uvodi u zajedništvo života sa sobom te ih čini dionicima svoga poslanja i navještaja Kraljevstva. Dvanaestorica postaju vidljiviji znak Isusova nauka o ustanovljenju i poslanju njegove Crkve, postaju poziv čitavom Izraelu da se obrati i da bude okupljen u novom i savršenom ostvarenju Staroga saveza. Isus je po njima htio čitavoj zajednici prenijeti poslanje da bude, u povijesti, znak i sredstvo potpunog ostvarenja okupljanja u Kristu (usp. Benedikt XVI.).

Primitve Duha Svetoga (bazilika sv. Petra, Vatikan)

Slike Crkve i njihovo značenje

U Bibliji se često upotrebljava slikovit govor da bi se opisala neka stvarnost. Tako se Crkvu često naziva **Božji narod**. Tim se pojmom ističe povijesnost Crkve, ali i njezina nesavršenost, kao i mogućnost njezine promjene, jer ulazi u povijest ljudi i kroči s njima na tome putu. Bog izabire i poziva, okuplja i sabire svoj narod da bude baštinikom njegova Kraljevstva. Narod Božji čine osobe koje svojim pozivom svjedoče o Kristovoj prisutnosti. Prava baština naroda Božjega je život vječni, zajedništvo sa samim Bogom, Ocem, Sinom i Duhom Svetim. To je narod s kojim je Bog sklopio Novi savez, narod koji ide prema nebeskoj domovini, sigurno i smjelo, uspravno i odlučno, jer je Bog s njega skinuo okove grijeha. »Krist ga je ustanovio da bude zajednicom života, ljubavi i istine te ga uzima kao sredstvo otkupljenja svijui i šalje ga svemu svijetu kao svjetlo svijeta i sol zemlje« (LG, 9).

»Da Crkva može naviještati evanđelje, za nju je to zapravo milost i njezino poslanje, njezina najdublja raspoznajna crta. Ona je upravo radi naviještanja evanđelja, tj. radi propovijedanja i poučavanja, da bi bila kanal dara milosti, da pomiruje griješnike s Bogom, da nastavlja Kristovu žrtvu u svetoj misli koja je spomenčin njegove smrti i njegovog slavnog uskrsnuća.«

Evangeli nuntianti, 14

»Oni koji u Krista vjeruju, poriječi živoga Boga ponovno su rođeni ne iz raspadljivoga, nego iz neraspadljivoga sjemena, ne iz puti, nego iz vode i Duha Svetoga, te su konačno postavljeni 'izabranim rodom, kraljevskim svećenstvom, svetim pukom, stečenim narodom, ... nekoć ne-narod, a sada Božji narod.«

Lumen gentium, 9

»Crkva je velika Božja obitelj, domovina naše duše i odgojiteljica srca za vječnu ljubav.«

Franjo Kuharić

»Crkva je, dakle, osobit dar, predragocjeno dobro, jer ne može imati Boga za Oca tko nema Crkvu kao Majku.«

Alessandro Maggioni

»Tijelo vaše hram je Duha Svetoga koji je u vama, koga imate od Boga, te niste svoji.«

1 Kor 6,19

»Kršćanska zajednica ovdje na zemlji uzvrata svojemu Gospodinu isповijedajući pravu vjeru i iskreno živeći u ljubavi.«

Toma Akvinski

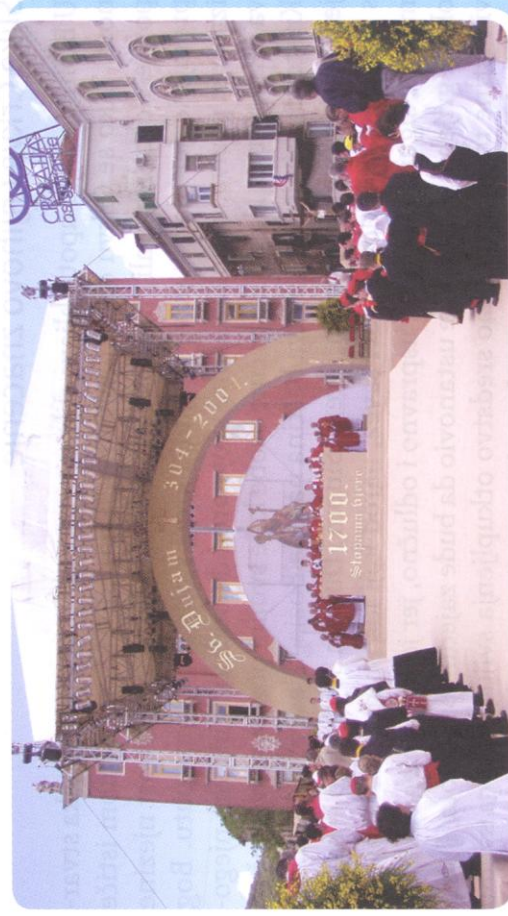
Crkva je **zajednica svetih**, to jest svih Isusovih vjernika na zemlji i u nebu. Ona je, nadalje, **zajednica svetinja** jer svi njezini članovi sudjeluju u svim dobrima spasenja »nadasve u euharistiji, koja predočuje i izvršuje jedinstvo vjernika« (KKC, 960).

Crkva, kao Božji narod Novoga saveza, **Tijelo je Kristovo**. Crkva s Kristom tvori jednu stvarnost. Stoga je **Crkva sveta**, jer ju je Krist, kao svoju zaručnicu, posvetio i trajno je posvećuje. Ispunio ju je darom Duha Svetoga. Kršćani, koje prožima isti Duh, tvore cjelinu koja je Tijelo Kristovo, »**sveti Božji puk**«. Naime, blagujući jedan kruh, tj. tijelo Kristovo, svi vjernici postaju živi udovi Tijela Kristova, tj. Crkve. Na taj način Krist ulazi u svakoga vjernika kako bi ga preobrazio u sebe i postao jedno s njim. Biti u Crkvi znači biti u osobnom, čvrstom, sjedinjućem odnosu i jedinstvu s Isusom.

»Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda. Uistinu bez mene ne možete učiniti ništa.«

Iv 15,4-5

U Crkvi se ostvaruju prorokstva o novom Božjem hramu. Crkva je hram Božji, **hram Duha Svetoga**. »Hram ste Božji i Duh Božji prebiva u vama« (1 Kor 3,16). Duh vodi, potpomaže i ujedinjuje sveukupno Tijelo Kristovo; oživljava svaki njegov ud pojedinačno, posvećuje svaku osobu i čini je svojim hramom. Duh je dan svima, djeluje u svima i po svima. »On Božjom riječju, sakramentima, krjepostima i karizmama Crkvu izgrađuje u ljubavi« (KKC–Kompendij, 59). Milost Duha Svetoga uprisutnjuje uskrslog i proslavljenog Krista u Crkvi i tako ona postaje živi hram Boga živoga. Svjestan primljenih darova, kršćanin se kao živo kamenje ugrađuje u taj novi duhovni dom.

Završna proslava 1700. obljetnice mučeništva svetoga Dujima, Split, 7. 5. 2004.

ZA RAD I RAZMIŠLJANJE

»Zbor onih koji s vjerom gledaju u Krista, početnika spasenja i počelo jedinstva i mira, Bog je sazdao i ustanovio kao Crkvu da svima i svakome bude vidljivim sakramentom toga spasonosnoga jedinstva. Kako bi se raširila dijelom svih krajeva, Crkva ulazi u povijest ljudi a da ipak istodobno nadilazi vremenâ i granice narodâ. Prolazeći kroz kušnje i nevolje, ona je krijepljena snagom Božje milosti, koju joj je Gospodin obećao, da zbog ljudske slabosti ne otpadne od savršene vjernosti, nego da svojemu Gospodinu ostane dostojnom zaručnicom te ne prestane samu sebe obnavljati pod djelovanjem Duha Svetoga, dok po križu ne bude prispjela do svjetlosti koja ne poznaje zalaza.«

Lumen gentium, 9

»Duhove slavimo ne kao događaj koji se dogodio, nego kao blagdan vlastitog doživljaja i primanja Duha. Nismo mi religija nečega što se nekada dogodilo, nego vjerovanje da se sada sve događa. Sada se događa Isusova prisutnost u svijetu, koja nas sve vodi k vlastitom uskrsnuću, koje se događa po Duhu Svetom. Cijela kršćanska religioznost događa se snagom Duha. Duh stavlja Isusa u ljudsku narav, Duh ga vodi i preobražava, Duh ga jača u muci, Duh ga uskrsuje. Duh je osovina našeg vjerovanja. Duh Sveti je Ljubav Božja. Pa kad kažemo da je srž kršćanskog vjerovanja vjerovanje u Duha, to znači isto kao da kažemo da je ta srž vjerovanje u Vječnu i potpunu Ljubav.«

Marijan Jurčević

PITANJA I ZADACI

1. Tko je i zašto ustanovio Crkvu?
2. Objasni pojam »Pedesetnica«. Koje je značenje Pedesetnice za nastajanje prve Crkve?
3. Navedi i objasni novozavjetne slike i nazive koji se upotrebljavaju za Crkvu.
4. »Ne može imati Boga za Oca tko nema Crkvu za Majku.« Slažete li se s tom tvrdnjom?
5. U tekstu Franje Kuharića čitamo: »Crkva je velika Božja obitelj, domovina naše duše i odgojiteljica srca za vječnu ljubav.« Napišite sastav: »Moja župa – zajednica vjere i ljubavi«.

SAŽETAK

Bog, koji je izvor ljubavi, daruje ljudima svoju ljubav po svome Sinu. Isus, jedini Spasitelj svijeta, izabrao je Dvanaestoricu te osnovao Crkvu, zajednicu vjernika. Crkva je Božji narod, živa zajednica, ali njezino biće ima u sebi još jednu i to nadnaravnu dimenziju – prisutnost Isusa Krista, Uskrsloga. Krist je trajno prisutan u svijetu i po Duhu nastavlja svoje djelo spasenja u Crkvi koja je Tijelo njegovo, hram svet u Gospodinu. Sila koja gradi ovo Božje prebivalište jest Duh Sveti. Duh ljubavi i istine trajno posvećuje, poučava, izgrađuje i obnavlja Crkvu, kako bi izvršila svoje poslanje naviještanja i ostvarenja Božjega kraljevstva po cijelom svijetu.